

**Budapest Főváros IV. kerület Újpest
Önkormányzata**

**Közbiztonsági és
Bűnmegelőzési Konceptió**

2021-2024

TARTALOMJEGYZÉK

1	Általános alapvetés.....	3
1.1	Alapelvek a közbiztonság és bűnmegelőzés feladataihoz	3
1.2	A koncepció jogi alapjai	3
1.3	A közbiztonság fogalma – A közbiztonság közügy.....	4
1.4	A közbiztonság alkotóelemei – egyben követelményei – az alábbiak:.....	4
2	Helyzetmeghatározás	6
2.1	Makro-környezet, Magyarország bűnözési	6
2.2	A főváros sajátosságai:	6
2.3	Újpest sajátosságai:	7
2.4	Újpest társadalompolitikai és	7
2.5	Céljaink:	8
2.6	Hosszú távú célok:	9
2.7	Középtávú célok:.....	9
2.8	Rövid távú célok:.....	9
2.9	Prioritások:.....	9
2.10	A koncepcióban meghatározott feladatok teljesítéséhez kapcsolódó eszközök, módszerek... 10	
3	A programban résztvevő aktorok	11
3.1	A programban részt vevő együttműködő szervek, szervezetek:.....	11
3.2	A rendőrséggel való együttműködés:.....	11
3.3	Katasztrófavédelmi, tűzvédelmi feladatok a közbiztonság érdekében:.....	12
3.4	Újpest Önkormányzati Rendészet:	13
3.5	Polgárőrség:.....	13
3.6	Civil szféra és az egyházak szerepe a bűnmegelőzésben:	13
3.7	Az önkormányzat további lehetséges eszközei a közbiztonság javításában:	14
3.8	Javaslatok a bűnmegelőzés helyi közüggé tételére:.....	22
3.9	Ellenőrzés, értékelés:.....	22
3.10	A közrendvédelmi és bűnmegelőzési program végrehajtásának forrásai:.....	22
4	A koncepció kidolgozása során figyelembe vett jogszabályi háttér:	24

1 ÁLTALÁNOS ALAPVETÉS

Az Európai Városi Charta az Európa Tanács várospolitikai munkájára épül, melyben a Tanács meghatározta a helyi szintű, minőségi városigazgatás elveit beépítve az alapvető szabadságjogok és az emberi jogok védelme iránti elkötelezettségét. A Charta megfogalmazása szerint egy város gazdasági fejlődésének, fejlesztésének olyannak kell lennie, amely biztosítja lakossága számára a város funkcióinak összehangolását, a tartós gazdasági fejlődést, a megfelelő pénzügyi mechanizmusokat és struktúrát, a foglalkoztatottságot, a személyes kibontakozást, az egyenlőséget, a biztonságot, a lakást, a mobilitást, a jó minőségű épített és fizikai környezetet, az egészséges életmód-, a sport- és a szabadidős tevékenység feltételeit.

A Charta alapján az önkormányzat kötelezettsége, hogy megfelelő stratégiák kidolgozásával védje az alapvető városi jogokat.

A jelen koncepcióban megfogalmazott közbiztonság javítását célzó intézkedések, illetve bűnmegelőzési elképzelések megvalósítását a képviselő-testület olyan közügynek tekinti, mely nemcsak a kerület lakosságának nyugalomát és biztonságát jelentő körülmények megteremtését eredményezi, hanem összhangban van a Charta megfogalmazásával is miszerint: az európai állampolgároknak joguk van a biztonságos és lehetőség szerint a bűnözéstől, az erőszakos cselekményektől és agressziótól mentes településen élni.

A Charta alapján – mások mellett – az önkormányzat kötelezettsége is, hogy megfelelő stratégiák kidolgozásával védje az alapvető városi jogokat.

1.1 ALAPELVEK A KÖZBIZTONSÁG ÉS BŰNMEGELŐZÉS FELADATAIHOZ

- együttműködés
- partnerség
- prioritások megfogalmazása
- rugalmasság és gyors reagálás
- a lakosság igényeinek figyelembe vétele
- rendszerszintű bűnmegelőzés
- koordinált bűnmegelőzési munka,
- a bűnmegelőzés hasznosságának tudatosítása,
- a pályázati források koncentrált felhasználása,
- eredményes kommunikáció
- a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiának való megfelelés

1.2 A KONCEPCIÓ JOGI ALAPJAI

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény határozza meg, hogy az önkormányzat feladata közreműködni a település közbiztonságának megteremtésében, valamint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény III. fejezete, amely az önkormányzat és a rendőrség kapcsolatát, együttműködését szabályozza.

1.3 A KÖZBIZTONSÁG FOGALMA – A KÖZBIZTONSÁG KÖZÜGY

A közbiztonság olyan kollektív társadalmi igény, amelynek megvalósulása az egyének és közösségek tevékenységéből, az állami szervek hatósági intézkedéseiből, a polgárok önvédelmi képességei, és a vállalkozói piac nyújtotta szolgáltatások együtteséből alakul ki.

Ebből következően a közbiztonság jelenti az állampolgári jogok és kötelezettségek mindennapi zavartalan gyakorlati érvényesülésének és érvényesítésének biztonságát. Olyan közállapot, társadalmi, illetve jogrend, amelyben a közösséget és az állampolgárok személyét, személyi tulajdonát jogszabályok védik, és ezeket mindenki tiszteletben tartja, illetve érvényesülésüket az államhatalom a számára rendelkezésre álló eszközrendszer útján biztosítja.

1.4 A KÖZBIZTONSÁG ALKOTÓELEMEI – EGYBEN KÖVETELMÉNYEI – AZ ALÁBBIK:

- az emberek békés, jogsérelemtől, háborítástól mentes léte, az élet, a testi épség, a becsület, a szabadság, a vagyon bántódásmentessége, valamint az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésének biztonsága,
- a bűnözés, a terrorizmus, az illegális migráció, az egyéb devianciák, a tűz és a katasztrófák elleni védekezés, valamint a bűnmegelőzés és a bűnözés elleni harc állami, társadalmi eszközrendszere;
- a közterületek és a közlekedés biztonsága, zavarmentessége, mint igény, illetve a közállapotok rendjének jogi, rendészeti és intézményi eszközökkel való biztosítása.

A közbiztonság ugyanakkor rendszer, amely alatt mindazoknak a jogszabályoknak, állami és társadalmi szervezeteknek, vállalkozásoknak, illetőleg mindezek feladatainak és funkcióinak az összességét jelenti, amelyek rendeltetése a társadalom egészének, védelme a jogellenes magatartásokkal szemben. A közbiztonság helyzetét számtalan – jogi, intézményi, szervezési, magatartási – tényező alakítja, amelyek egymásra épülnek, egymástól függenek, egy rendszert alkotnak.

A társadalmi szintű közbiztonsági stratégia kialakításának alapfeltétele az érintettek közötti együttműködés, amelyben az önkormányzat elsősorban koordinációs szerepet tölt be.

Ennek keretében elősegíti mindazon önkormányzati szervek, civil szervezetek közös munkáját, amelyek a bűnmegelőzés elméleti és gyakorlati kérdéseiben kompetenciával és relevanciával rendelkeznek. Az Önkormányzat ezen túlmenően részt vállal a lakosság környezetének biztonságosabbá tételében, amely a rendelkezésre álló eszközrendszer révén - többek között a jogalkotási, szervezési tevékenység, a közbiztonságot és a bűnmegelőzést szolgáló prevenciók politika képviselője, valamint az anyagi-technikai eszközök biztosítása révén érhető el.

A cél az, hogy a lakosság „saját tulajdonaként” tekintsen a közösség értékeire, a középületekre, a közterekre, a parkokra, lehetőségei felhasználásával, oltalmazza azok állapotát, fizikai épségét, és vigyázzon azok környezetére. Mindez olyan célok meghatározásával, illetőleg kerületi, lakókörnyezeti közösségi programok szervezésével, valósítható meg ahol a résztvevők interaktív formában ismerhetik meg, hogyan vigyázhatnak

a terület értékeire, miként járulhatnak hozzá a közbiztonság megteremtéséhez, a bűncselekmények megelőzéséhez.

Felvilágosító, ismeretterjesztő, tájékoztató előadások, bemutatók tartásával, figyelemfelkeltő anyagok eljuttatásával, illetve személyes tanácsadások szervezésével elérendő a lakosság figyelmének felkeltése az érték megóvás igényére.

Az ilyen jellegű rendezvényeken minden esetben szükséges és célszerű külön kitérni az egyéni prevenció kérdéseire, a személyes biztonság a saját vagyontárgyak védelmének kérdéskörére.

A közbiztonsági stratégia programelemeinek megvalósításához javarészt pénzügyi fedezet biztosítása is szükséges. Ez egyrészt az Önkormányzat költségvetésében megjelenő elemek beépítéséből, a különböző pályázatokon való sikeres részvételből, másrészt az együttműködésbe bevont szervek és szervezetek, valamint a helyi lakosok, vállalkozók támogatásaiból valósítható meg.

Folyamatosan figyelemmel kell kísérni az ehhez kapcsolódó költségvetési, pályázati lehetőségeket és azok igénybevételi lehetőségeit. A koncepcióban meghatározott célok, a közbiztonság megteremtése minden résztvevő közös érdeke, melyet egy hosszútávú befektetésnek kell tekinteni.

2 HELYZETMEGHATÁROZÁS

2.1 MAKRO-KÖRNYEZET, MAGYARORSZÁG BŰNÖZÉSI TENDENCIÁJA:

Hazánkra jellemző, hogy éles határ húzódik a keleti és nyugati valamint a dél-dunántúli régiók között mind a foglalkoztatottságban, mind pedig az életszínvonalban egyaránt. Ezen kettősség kiküszöbölése érdekében a kormányzat különböző programokat dolgozott ki annak érdekében, hogy munkahelyek létrehozásával, a munkaerő mobilizálásával emelje a foglalkoztatás szintjét, fejlessze az elmaradottabb térségeket.

2.2 A FŐVÁROS SAJÁTOSSÁGAI:

Budapest, Magyarország fővárosa, lakosainak száma közel 1,8 millió fő. Hazánk térszerkezeti struktúrájából adódóan a legnagyobb forgalommal és a legtöbb lakossal rendelkező település. Nem csak a népképviselői szervek és államigazgatás székhelyeként funkcionál, hanem az ország legnagyobb gazdasági, árucserforgalmi, közlekedési, kulturális, sport és közigazgatási központja is egyben.

Földrajzi és funkcionális helyzetéből, lakosságszámának jelentős voltából adódóan magas a regisztrált bűncselekmények száma, de ezek elkövetőivel szemben tanúsított hatékony fellépés, a bűnözési lehetőségek szűkülése, a közbiztonság növelése és a bűnmegelőzés hatékonyabbá tétele okán tapasztalható a jogellenes magatartások számának folyamatos csökkenése is.

A fent vázolt tendenciát bizonyos fokig gátolja az, hogy fővárosban meglévő munkalehetőségek, az országos jelentőségű kulturális, sport és más rendezvények vonzzák az embereket. A közel kétmillió lakos, a koncentráltan jelenlévő értékek halmaza, a bűnelkövetők, a munka nélkül megélhetést remélők számára szinte kimeríthetetlen lehetőséget teremtenek a köz- és magánvagyonok ellen elkövetett büntetendő magatartásformák tanúsítására. Mindezek megléte eredményezi azt, hogy a fővárosban jelentősen magasabb az áldozattá válás veszélye, a szubjektív biztonságérzet szintjének, mint a közbiztonság egyik lényeges összetevőjének csökkenése. A napközben kiürülő lakótelepek, az őrizetlen parkolók a zsúfolt tömegközlekedés, a forgalmas pályaudvarok alkalmat teremtenek a lakásbetörésekre, a gépkocsi lopásokra, zsebtolvajlásra, az illegális kábítószerkereskedelemre, a prostitúcióra és számos más a közbiztonságot negatívan befolyásoló cselekmény elkövetésére.

Látható tehát az, hogy a folyamatosan változó gazdasági helyzet, a recesszióból fakadó munkanélküliség, a globalizáció kiteljesedése által generált problémák miként jelennek meg egy adott terület bűnügyi és közbiztonsági mutatóiban. Annak ellenére, hogy a bűnözés és a közbiztonságot sértő, vagy veszélyeztető jelenségek teljeskörű felszámolása objektív okok miatt nem valósítható meg, kijelenthetjük, hogy egy régió, egy település, vagy településrész sajátosságait figyelembe vevő a közbiztonságot és a bűnmegelőzést célzó koncepció helyi szintű kidolgozása és koordinált alkalmazása elengedhetetlen.

2.3 ÚJPEST SAJÁTOSÁGAI:

Újpest területe 18,8 km², lakónak száma megközelítőleg 100 000 főt, elhelyezkedése, településszerkezete, az itt található ipari és szolgáltató, kulturális és más tevékenységek sokrétősége, és lakosságának heterogén összetétele alapján az egyik legváltozatosabb kerületek közé sorolható. Szerepkörét térségi kitekintésben alapvetően meghatározza a kerület Budapesten belüli, az agglomerációval szoros kapcsolatban lévő helyzete, elhelyezkedése.

Újpest, mint a főváros egyik gazdasági, logisztikai, szolgáltatási központja legfőképpen az ipar, a kereskedelem, a közösségi és üzleti élet terén tölt be jelentős szerepet.

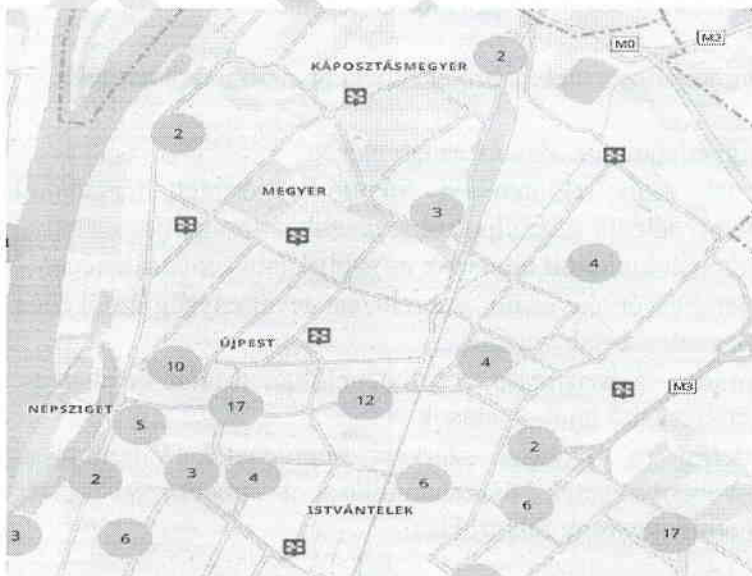
A folyamatos fejlesztések és rehabilitációk alapvetően pozitív hatásai mellett, sajnálatos módon, mint minden településrészen itt is megtalálhatóak a közbiztonság neuralgikusnak tekinthető gócpontjai, mint például Újpest-Központ. Ezekben a területeken az önkormányzat évek óta folyamatosan kiemelt figyelmet fordít a szociális és város-rehabilitációs feladatok, minél gyorsabb és hatékonyabb végrehajtására.

A több évre visszatekintő statisztikai adatokat vizsgálva elmondható, hogy kerületünkben évről évre csökken az elkövetett bűncselekmények száma, amely jellegéből adódóan komplex feladatellátást kíván a Budapesti Rendőr-főkapitányság IV. kerületi Rendőrkapitánysága részéről.

A kerület rendőri lefedettség szempontjából átlagosnak tekinthető, azonban ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy a közbiztonsági, bűnmegelőzési célú közterületi rendőri jelenlét fokozása ne lenne továbbra is egyik legfontosabb célunk. E mellett elengedhetetlen a térfelügyeleti rendszer folyamatos fejlesztése, amely erősítve a közbiztonsági és bűnmegelőzési tevékenységet, jelentős mértékben járulhat hozzá a lakosság szubjektív biztonságérzetének növeléséhez.

2.4 ÚJPEST TÁRSADALOMPOLITIKAI ÉS BŰNÖZÉSFÖLDRAJZA:

A Budapest Rendőr-főkapitányság IV. kerületi Rendőrkapitánysága a közterületi jelenlét terén kiadható legnagyobb óraszámban és a legtöbb fővel van jelen a kerület azon részein, ahol a közbiztonsági helyzet és a bűnügyi ponttérkép adatai ezt leginkább indokoltá teszik.

2020.12.22. – 2021.02.20. közterületen
elkövetett bűncselekmények
(www.police.hu)

2.5 CÉLJAINK:

A Kormány 1744/2013.(X.17.) kormányhatározattal elfogadta a nemzeti bűnmegelőzési stratégiát a 2013-2023 időszakra vonatkozóan, melyben a közbiztonság erősítése, a környezet biztonsága, az életminőség javítása érdekében fogalmazta meg az alábbi általános célokat:

„Magyarország kriminálpolitikai törekvése a közrend erősítése, a közterületek biztonságának fokozása, a bűnözés mennyiségi visszaszorítása és csökkentése, a bűnözéssel okozott károk és negatív hatások enyhítése, megfelelő védelem biztosítása a családok és egyének számára, végső soron az állampolgárok biztonságérzetének javítása.”

A kerületünk közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiájának alapvető célja a jövőben is az általános, hosszútávú, objektív biztonság és a szubjektív biztonságérzet megteremtése, javítása.

A közbiztonság hatékony fenntartása, a bűncselekmények megelőzése nem tekinthető kizárólagosan rendőri, rendvédelmi feladatnak. Azonos célra orientált önkormányzati és rendőri intézkedések sorozatát feltételezik, amelyek egy adott területen belül, csökkentik a bűncselekmények a kiemelt szabálysértések számát, javítják a közlekedés biztonságát, elfogadhatóvá teszik a közterületek rendjét, csökkentik az áldozattá válás veszélyét, valamint növelik az állampolgárok biztonságérzetét, emelik a felderített bűncselekmények számát.

Általános – országosan is megfogalmazott – cél, hogy a bűnmegelőzés állami monopóliumát váltsa fel a társadalmi bűnmegelőzés, és minden területen kapjon hangsúlyt annak gyakorlata. Tudatosítani szükséges, hogy a bűnmegelőzés összetett, hosszantartó folyamat, amit az általunk megcélzott szemléletváltás elősegíthet.

Megállapítható, hogy a hatékony bűnmegelőzés nem képzelhető el:

- az adott település, és/vagy településrész közbiztonsági, bűnügyi, közlekedési, szabálysértési helyzetének, fertőzöttségének folyamatos feltérképezése elemzése és értékelése nélkül,
- az adott település és/vagy településrész lakóival, hivatalos és társadalmi szervezeteivel történő együttműködés nélkül,
- az országos és helyi média adta lehetőségek felhasználása nélkül.

A közbiztonság megteremtése és bűnmegelőzés társadalmi eszközei az alábbiak lehetnek:

- A család-, gyermek- és ifjúságvédelem, az oktatás és nevelés.
- Az elkövetés, vagy áldozattá válás tekintetében fokozottan érintett társadalmi csoportok megelőzési és védelmi célzatú szociálpolitika, az ehhez tartozó jogszabályi, intézményrendszer, az ezek alapján kialakult ellátások és szolgáltatások összessége.
- A vagyon- és gazdaságvédelemben érvényesülő, megelőzési tevékenység érdekében vagyonvédelmi szolgáltatások széleskörű bevezetése.
- Az kerület lakosainak folyamatos tájékoztatása, a koncepcióban foglalt célokat és eredményeket bemutató és népszerűsítő tájékoztatások.
- Önkormányzati, közrendvédelmi és bűnügyi szervek, szervezetek valamint a lakossági szerveződések tevékenységének összehangolása a megelőzést célzó öntevékeny állampolgári kezdeményezések felkarolása.

2.6 HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK:

A hivatkozott kormányhatározat alapján az Önkormányzat folyamatos feladata – más szervezetekkel és szervezetekkel együttműködve – a kerület közbiztonságának erősítése, a lakosság biztonságos életkörülményeinek javítása.

Ennek érdekében az Önkormányzat a feladat ellátása során együttműködik a rendőrséggel, a polgárőrséggel, a katasztrófavédelem helyi szerveivel, a társadalmi és civil szervezetekkel.

Hosszú távú célunk a lakosok egymásért és a lakókörnyezetükért való felelős magatartásának, gondoskodásának kialakítása, fejlesztése, erősítése a lakosság minél szélesebb körű bevonása a közbiztonság erősítése, a bűnmegelőzés eredményessé tétele érdekében.

Elengedhetetlen az ehhez való támogatások, pályázatok kiírása, a lakosság motiváltságának elérése, a célt szolgáló programok a kerület bűnügyileg fertőzött, illetve épített környezeti, köztisztasági szempontból problémás gócpontjaiban való megvalósulása, tekintettel arra, hogy a lakó és munkakörnyezet állapota hatással van a nem kívánt magatartásformák tanúsítására és a lakosok biztonságérzetére.

2.7 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK:

Középtávon elérendő a közösségi típusú bűnmegelőzés megeremtése, a stratégiában részt vevő szervezetek, szervek közös együttműködésének megeremtése, koordinálása, a feladatokhoz igazodó érdemi kapcsolattartás kialakítása, továbbá a lakosság minél szélesebb körű bevonása a bűnmegelőzési programokba, illetőleg a már működő programok folyamatos továbbfejlesztése, bővítése.

2.8 RÖVID TÁVÚ CÉLOK:

Rövidtávon fontos a közrendet érintő, a közbiztonsággal összefüggő intézkedések megtétele, a leginkább érintett akcióterületek felmérése. Ezt követően egy gyors és hatékony megelőzési programterv kidolgozásával, végrehajtásával elérhető a közbiztonság fokozatos erősödése, illetve a bűncselekmények elkövetésének megelőzését szolgáló célok megvalósítása.

2.9 PRIORITÁSOK:

Újpest közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiájának prioritásai az alábbiakban határozhatók meg:

- a kerület általános biztonságának növelése
- közterületek rendjének fenntartása
- gyermek és fiatalok bűnözés csökkentése
- droghasználat és kábítószer bűnözés megelőzése, kezelése
- családon belüli erőszak megelőzése
- áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja
- az idősek, az egyedül élők, a fogyatékkal élők fokozott védelme, biztonságuk növelése

- a kerületben fellelhető, a lakosság nyugalma zavaró, deviáns magatartásformák csökkentése, megállítása
- a kerület közbiztonságának javításához szükséges a rendőri jelenlét biztosítása, valamint a bűnmegelőzés és közbiztonság érdekében közreműködő civil és non-profit szervezetek támogatása és tevékenységük koordinálása
- a térfelügyeleti rendszer további fejlesztése, fenntartása, bűnmegelőzési tendenciák közvetett és közvetlen támogatása
- a hátrányos helyzetű kisebbségek felzárkóztatása, felkészítése és bűnmegelőző tevékenységbe történő bevonása

2.10 A KONCEPCIÓBAN MEGHATÁROZOTT FELADATOK TELJESÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ESZKÖZÖK, MÓDSZEREK

A közbiztonság erősítése, a bűnmegelőzés hatékonyabbá tétele érdekében az önkormányzat sajátos eszközszerét tekintve elsődlegesen jogalkotói tevékenységében, a szituatív – azaz a bűnalkalmak csökkentését eredményező – bűnmegelőzés elemeit figyelembe vevő várospolitikai irányok kijelölésében, a prevenciók politika képviselésében, a koncepcióban résztvevő közreműködőkkel történő együttműködés szoros kialakításában, valamint önmagához és lehetőségeihez mérten ezen feladatok anyagi, -technikai támogatásában, illetve a hatáskörébe tartozó szervek és szervezetek tárgybeli célirányos működtetése révén tud hatékonyan hozzájárulni a kerület közbiztonságának javításához.